

Marko Bete *

ISSN 0469 - 6255
(257)

Ustrojstvo INDOK sustava i medijateke

UDK 02

Stručni rad

Professional paper

Sažetak

U radu se opisuje ustroj i funkcioniranje suvremene stručne (znanstvene) knjižnice u okviru ustanova ili poduzeća koje danas prerasta u medijateku.

Gljučne riječi: knjižničar, dokumentalist, informator

Pred oko 4 desetljeća stručne su knjižnice počele u razvijenim industrijskim državama prerastati u INDOK-službe (informacije-dokumentacija-komunikacije). Približno prije 25 godina u tim zemljama stručne knjižnice počele su postajati medijateke, tj. koriste se video i audioredajima u svom radu. Približno istodobno INDOK-službe služe se i elektroničkim računalima.

Naše stručne knjižnice općenito pune su neobrađenih materijala. Razlog je tome u neadekvatnoj kadrovskoj politici. Jedan knjižničar, zbog tekućeg posla, osobito ako je učestao posjet korisnika, nema vremena obraditi ni sve pristigle materijale, a kamoli postojeći fond. Stoga je uz knjižničara prijeko potreban i dokumentalist čije stručno znanje odgovara struci ustanove ili poduzeća kojoj ili kojem pripada stručna knjižnica. Za fakultete ili institute on mora imati vrlo visoku naobrazbu, tj. mora biti znanstveni dokumentalist.

Knjižničar, zbog tekućeg posla, nema vremena održavati danas potrebne vrlo intenzivne unutarnje i vanjske veze, tj. s korisnicima u ustanovi ili poduzeću, s jedne strane, a s druge, s mrežom sličnih knjižničara te s mrežom domaćih i stranih izdavačkih kuća i redakcija časopisa. To bi trebao biti posao informatora. Svaka fakultetska katedra i svaki tvornički sektor trebali bi imati jednog suradnika INDOK-a, tekućim poslom manje opterećenu osobu, koja će dio radnog vremena posvetiti suradnji sa stručnom knjižnicom, starati se o priručnoj knjižnici katedre, odnosno sektora, i pratiti protok informacija kroz katedru ili sektor. Informator prati i koordinira rad svih suradnika INDOK-a, u zavisnosti od prihvaćenoga klasifikacijskog sustava, priprema formulare za istraživanje informacija. Njemu se predaju zahtjevi za istraživanje informacija. On održava veze s matičnom knjižnicom i sa statističkim uredima.

Programer, koji je ujedno i manipulator za računalo, brine se za nabavku odgovarajućih programa za memoriranje podataka, vođenje kataloga, istraživanje informacija, vođenje sve ospešniji knjižničke statistike i za druge zadaće suvremene stručne knjižnice. On puni memorije podacima koje mu dostavljaju suradnici INDOK-a, izdavačke kuće, redakcije časopisa i druge

stručne knjižnice preko informatora. Održava potrebne kontakte s našim i stranim bankama podataka.

Knjižničar je ujedno i voditelj INDOK-službe. On upravlja njezinim radom i koordinira poslove službenika. Prima korisnike, savjetuje ih ili ih uslužuje uz pomoć mlađeg knjižničara, koji se brine o održavanju rasporeda knjiga, časopisa i ostalih materijala po policama knjižnice, te donosi i odnosi materijale iz spremišta. Knjižničar vodi kataloge knjiga (stručni, abecedni, autorski) i katalog časopisa, prima i raspodjeljuje poštu, brine se o katalogizama izdavačkih kuća i vodi prospektoteku. Mlađi knjižničar kontaktira s kopirnicom i mikrofilmskim laboratorijem i njegova je zadaća da radi brigu o pravovremenom umnožavanju materijala i prenošenju na mikrofilm relevantnih članaka iz starih časopisa koji nakon višegodišnjeg čuvanja idu u otpad. On nadzire čitaonicu i aparate za čitanje s mikrofilmom te ostalu video i audioopremu u knjižnici, koja je zapravo i postala medijateka. Dokumentalist, odnosno znanstveni dokumentalist, uz pomoć svih članova INDOK-sustava istražuje informacije iz fondova knjižnice i iz banaka podataka te njima opskrbljuje brojne korisnike prema njihovim zahtjevima. Uz pomoć prevoditelja, ako sam nije poliglot (što bi trebao biti uvjet za znanstvenog dokumentalista), izrađuje anotacije iz članaka u stručnim, pa i referate (obično iz stručnih knjiga), te bibliografije po zahtjevima korisnika. S pomoću stručnjaka i znanstvenika unutar tvrtke, određuje koji će se članci iz časopisa prenijeti na mikrofilm. Vodi također poslove oko izdavanja stručnog biltena knjižnice.

U INDOK-službu ubraja se i patentoteka i standardoteka (pretežito u tvornicama, institutima i laboratorijima). Patentoteka obično zapošljava diplomiranog inženjera, (ili inženjera ili tehničara) i mikrofilmskog laboranta. Svaka INDOK-služba osigurava u svom sastavu i prevodilačku službu, bilo s dokumentalistom poliglotom bilo s prevoditeljima za više jezika, ovisno o snazi i orijentaciji ustanove ili poduzeća.

THE INDOK SYSTEM-AND MEDIUM LIBRARY ORGANIZATION

Summary

The contemporary professional (scientific) library organization functioning within institutions and firms nowadays developing into medium library have been described in this article. Key words: librarian, dokumentalist, informer

* Marko Bete, dipl. ing.
Pomorski fakultet Dubrovnik, Dubrovnik

Rukopis primljen: 28. 12. 1994.